

Муниципальное казенное общеобразовательное учреждение
«Паспартинская средняя общеобразовательная школа им. А.Г. Калкина»

Рассмотрено на заседании школьного методического объединения учителей начальных классов Протокол № 1 от 30. 08. 2024 г. Руководитель МО <i>Игорь</i> В.И.Кадрanova	Согласовано: Заместитель директора по УВР <i>Л.В. Уханова</i> Л.В.Уханова 30. 08.2024 г.	Утверждаю: Директор школы <i>А.В. Байжитов</i> А.В. Байжитов Приказ № 81 от 31. 08. 2024 г. Протокол № 1 педагогического совета
--	--	--

Рабочая программа
по литературалык кычырыш
(Литературное чтение (на алтайском языке))
для 3 класса
Срок реализации программы: 2023-2024 учебный год

Составитель программы:учитель начальных классов
Кендиенова С.А.

с. Паспарта, 2024 г.

Жартамал сөс

Алтай тилле иштеер программа Паспарты журттын орто уредулу школынын текши үредүлү баштамы школдын программазына тайанып тургузылган. Программа баштамы класстардын федерал эл- тергеелик үредү стандартына ла Россиянын гражданининин көгүс –көрүмин тыгыдып өскүрери ле таскамал береринин Концепциязына тайанып тургузылган.

Литературалык кычырыш баштамы класстарда төс предметтердин тоозына кирет. Берилген предметте үренчик кандый једимдерге јеткенинен өскө предметтердин турултазы камаанду болор. Кычырарынын урокторында јеткен једимдер јаныс ла кееркедим литератураны керектү болбой, өскө дө предметтердин тексттерин көнү кычырарына ла оны ондоорына, анайда ок үренчиктердин текши билгирин, көгүс көрүмин теренжидип, көкси элбек улус болорына таскадат.

Баштамы класстарда литературалык кычырыштын төс амадулары:

- текстти чокум- јарт, көнү кычырып, кычырганын көгүске аларга үренери;
- эрмек- куучыннын бастыра бүдүмдерин онон ары теренжидип, ол аайынча билгирлерин элбедип, башка- башка бүдүмдү тексттерле иштеерге үренери; бичиктерле јилбиркеп, кычырарын сүүрине таскамал алары; башка- башка бичиктерди јилбиркеп көрөрине ле ол бичиктердин ортозынан бойына керектузин талдап аларына үренери;
- кееркедим јайаандык јайалтазын ачарына, кандый ла немени јилбиркеп көрөрине үредери; кееркедим произведениелерди кычырганда, ондо айдылгани керектерди јүреги ажыра өткүрип, килегенин, јаратпай турганын чыгара айдарга үренери; сөскө сескир ле кееркедим произведениеде не керегинде айдылганын ондооры;
- кееркедим литература ажыра јакшы кылык- јанду кижилер болорына таскап, килемји, најылык, чындык ла кандый ла немени учурына јетире эдип турарына тазыктырары; төрөл калыгынын түүкизиле, чүм- јандарыла, кеендигиле (искусство) јилбиркеерге, анайда ок Россиянын ла өскө дө ороондордын калыктарынын јүрүмиле, кеендигиле јилбиркеерге тазыктырары;
- төрөл лө орус, анайда ок өскө дө укту калыктардын балдарга учурлаган литературазыла таныштырып, үренчиктерди кееркедим литератураны күүнзеп кычырарына јилбиркедериле коштой, Төрөлине, калыгына тузазын јетирерге амадаар күүн- санаа таскадары.

Литературалык кычырыш баштамы класстарда үренер төс предмет болуп турганыла коштой, јүрүмдик таскамал (воспитание) аларында сүреен јаан камаанын јетирет.

Баштамы класстарда үренчиктердин јажына келижип турган чүмдемелдерди кычырганы олорго ак- чек санаалу, турумкай, јакшынак кылык- јанду кижилер болуп өзөрине болужат. Чүмдемелдерде геройлордын эткен керектери, эрмек- куучыны ажыра

бойынын кылык- јанын ондоп, эрмек- куучынын тўнейлеп, олордон тем аларга эмезе ологго тўней болбоско таскамал алат. Школдын бичиктеринде берилген чўмдемелдерди кычырып тура, өскө дө бичиктерди кўўнзеп кычырарына ла эрмек- куучыннын башка- башка бўдўмдериле тузаланарга ўренет. Бу уроктордо кееркедим чўмдемелди көнў, чоком- јарт, бойында эмезе ўнле тыныда кычырарга ўренип алганы өскө дө уроктордо керектў болот.

Курсты једимдў өткөни тургускан амадуга келиштире диалог, монолог эрмек- куучын тургузарына, кычырганы аайынча бойынын кўўн- санаазын чыгара айдарына ла башка- башка бўдўмдў тексттерле, бичикте берилген кош материалдарла иштеерге, башка- башка бўдўмдў сөзликтерден, энциклопедиялардан керектў јетирўлер табарына сўреен јаан камаанын јетирет. Кычырарынын урокторында ўренчиктер бичикчи кычыраачылар болорго ўренет: јаантайын билгирлер аларга амадаары (танынан јаны бичиктер кычырары), башка- башка бўдўмдў кычырыштарды јаныс ла урокто эмес, анайда ок өскө дө учуралдарда тузаланарга, кычырган эмезе уккан јетирўлерди ле чўмдемелдерди ондоп, ондо не керегинде айдылганын куучындарга, танынан бойы керектў бичиктерди талдап аларга.

Бичиктерде берилген произведениелерди кычырып тура, баштамы класстардын ўренчиктери кееркедим чўмдемелдердин тилине ајару салып ўренет: кандый бир учуралды көргүскенде, автор кандый сөстөр ажыра кычыраачыны кородошко, сўўнчиге, килемјиге ле өскө дө айалгага экелип турганын шиндеерине таскамиал алат.

Кычырар тексттердин тематиказы. Алтай, орус ла өскө дө калыктардын оос чўмделгези: чөрчөктөр, кожондор, табышкактар, соојындар, модор ло кеп сөстөр; алтай ла өскө дө укту поэттердин кычырарга сөстөри эптў ле эске ўренерге јенил көчўрмелери; баштамы класстын ўренчиктеринин јажына келижип турар ада-энелердин ижи, Төрөли, ар-буткени ле тындулары, балдардын јўрўми, кижии, улус ортодо колбулар, најылык, нөкөр, чындык, јакшы ла јаман деген ондомолдорды көргүзип турган чўмдемелдер ле төрөл калыгынын чўм-јанын, көрўм-шўўлтезин, тилинин јаражын, байлыгын сескедий кееркедим кеми бийик алтай бичиичилердин чўмдемелдери, ўренчиктердин јажына, өзүмине (психологиязына) келишкедий калыгынын тўўкизи керегинде тексттер, каткымчылу куучындар ла өскө дө чўмдемелдер.

Кычырар тексттердин жанрлары: чөрчөк (албатынын, автордын), табышкактар, кожондор, модор сөстөр, кокырлар, кеп сөстөр, алкыш сөстөр, тооломоштор, куучындар, ўлгерлер, баснялар.

Эрмек-куучыннын бўдўмдери ле кычырары. Берилген бөлўкке эрмек-куучыннын ла кычырарынын бастыра бўдўмдери (кычырары, угары, куучындаары ла бичири аайынча билгирлер), башка- башка бўдўмдў тексттерле иштеери кирет. Бөлўк баштамы класстын ўренчиктери эрмек-куучыннын культуразы ла коммуникатив таскамал аайынча билгирлер аларына ууландырылган.

Бөлүктө төс жерде кычылары туруп жат. Төрт жылдын туркунына кычыларынын некелтелери солынып, женилинен уурына көчөт. Баштапкы өйлөрдө үренчиктер сөстөрдү, сөскөлбуларды үзүктөбөй, бүткүлүнче кычырып үренген болзо, ошон ары сөстөрдү бириктирип, үнлө эрмектерге күрмөп көргүзөргө үренет. Кажы ла класста кычыларынын кеми бийиктеп, үн жогынан бойында кычырып үренгениле коштой, текстте не керегинде айдылганын башка-башка бүдүмдө (төкпөй-чачпай бүткүлүнче, кыскарта, талдап) куучындаары кирет.

Программада кееркедим чүмдемелдерле иштеерине анылу аяру эдилген. Литературалык кычырыштын урукторында тексттердин бүдүмдери керегинде (журамал, жетиру, шүүлтөлү) жетирүүлөр берилет. Үренчиктер кееркедим, үредүнин (учебный), окылу (деловой), билим тексттерди ылгаштырып, тексттердин бажалыктары содержанияелерине (темазы, төс сурагына) келижип турган ба, жок по деп, түнөйлөштирип, көрөрине, текстти бөлүктөргө бөлиирине, оларго ат адаарына, план тургузарына, чүмдемелде тургузылган төс лө кош сурактарды ылгаштырына үренет.

Жайалтазын ачарына ууландырган иштер. Үренчиктердин жажына келижип турган текст аайынча изложение бичиир, кычырып алган кееркедим литературанын чүмдемелине жаан эмес сочинение бичиир.

«Чүмделге жайааны». «Жайаандык иш» жайалтазын ачтан эп- аргалар ажыра үренчиктерге кееркедим чүмдемелдерди терен ондоорына болужып, олардын чүмдөөр жайалтазын ачар иштеер өткүрөр. Кееркедим чүмдемелдерди кычырганда, үренчиктердин жүрүмдик ченемелине тайанар.

Урукто кандый бир чүмдемелди (үзүктү) алып, автордын бергенине тайанып, оны оос эрмек- куучын ажыра журадып, жүзүндөрле (по ролям) кычыртып үреткенде эмезе ошон до өскө бүдүмдү иштер өткүргенде, олардын чүмделге жайааны ачылат. Олар изложение, сочинение, үлгөр, чөрчөк бичигилеп, кееркедим сөскө жилбүзи тыныйт.

«Литературалык кычырылары» деген курска 3 класстарда 70 час берилет (35 неделенин туркунына).

Предметти өткөнүнүн турулталары

Программа учинчи класстын үренчиктерин жеткилдейт: үренчиктин бойынын турултазы, кижилик жедимдери (личностные результаты), метапредметный турулталар, предмет аайынча турулталар (предметные результаты)

Үренчиктин бойынын турултазы

- 1) Төрөл калыгынын, Төрөлинин түүкизиле оморкоп, башка- башка эл журтаган тергееде өскө укту албатыны тооп, оларло нак болоры;

- 2) Кееркедим чүмдемелдер ажыра ак- жарыктын үстинде башка- башка ар- бүткендү жерлер бар, ондо жүзүн- башка калык журтайт, олордын чүм- жандары, тилдери, тыш бүдүмдери башка да болзо, же ончо калыктардын амадулары, сана- күүндери түней деп билгирле жеткилдеери;
- 3) Кычырган литературалык чүмдемелдерди угуп, үлгерлерди эске үренип, ондо берилген тил кееркедер эп –аргалар ажыра тилдин жаражын, ээлгирин сезери;
- 4) Ачык- жарык, өскө улуска киленкей күүн- тапту, улустын ачу- коронын ондоор кижилер болуп өзөри;
- 5) Кандый ла кижинин шүүлтезин тооп угарына, башка укту элдин түүкизиле, кеендигиле жылбиркеп, олорло нак жүрүп, ондоорго чырмайар улустар болуп өзөри;
- 6) Өмөликте жүреринин баштапкы ченемелин алып, школдо ло өскө дө жерлерде бойын канайда тудунарын билери;
- 7) Жүрүмде үренчик кижинин төс амадузын чике ондоорго, үредүлө жакшынак жедимдерге жедер күүн- тапту болоры;
- 8) Жүрүмде эткен кажы ла кереги учун бойы каруулу болгоны, эл ортодо жарабас кылык этпеске тазыктырары;
- 9) Жүрүмде кандый ла учуралдарда бойыла кубар да, жаан да улусла текши тил табарга, жаантайын бойын колго тудуп, улусла нак жүрерине тазыктырарыла коштой, литературалык геройлордын эткен керектерин бойынын кылык- жаныла түнейлештирип, жакшы ла жаманды ондоп турар кижилер болуп өзөри;
- 10) Калыгынын ар- жөөжөзүн, көгүс көрүм шүүлтезин, төрөлинин ар- бүткенин корулаары;
- 11) Жүрүм кажы ла кижиге жаныс катап берилген, кандый ла күч учуралда жүрүмди чеберлеп, уур- күчтерди бийик күүн- тапту турумкай өдөри.

Метапредметный турулталар

- 1) Үредүнин төс сурактарын ла амадуларын терен ондоп, оны бүдүрер аргаларды билгир тузаланары;
- 2) Тургузылган сурактарды кажы ла жанынан шиндеп көрүп, чүмделге жайаандыгын тузаланып бүдүрери;
- 3) Берилген ишти тургускан амадуларга ла бүдүргедий айалгаралга келиштире пландап, турултазын шиндеп көрүп, бийик турулта аларынын жолун табары;
- 4) Жакшы эмезе комой үредү болуп турганынын шылтагын шиндеп көрүп, үредүнин кеми жабыс та учуралдарда чын шүүлте чыгарып, керектин аайын түзедерге албаданары;
- 5) Кандый бир берилген бичик керегинде жетирүни ол аайынча мынан озо өткөн текши темдек- символдор тузаланып билип алары;
- 6) Жаны билгирлер аларга, коммуникатив амадуларга жедерге эрмек- куучын тударынын эп- аргаларын элбеде тузаланары;

- 7) Үредү аайынча билгирлерди башка- башка сөзликтерден, энциклопедиялардан ла үзеери литературадан бедреери;
- 8) Кычырган тексттин учурын ондоп, берилген коммуникатив амаду аайынча көгүске алып, эрмек- куучыннын оос ло бичиир бүдүмдерине келиштире тексттер тургузары;
- 9) Түндештирип, ылгап, бириктире көрүп, кандый темдектериле туней эмезе башка болгоны аайынча шүүлте чыгарары;
- 10) Эрмектежип турган кижинин айтканын үспей, учуна жетире угуп, кажы ла кижы бойы шүүлтелү болор аргалу, ол сенийнен башка да болзо, оны торы керегинде билери;
- 11) Өмөлик иште кем кандый иш бүдүрери жанынан бой- бойы ортодо жөптөжип, бүдүрген иштин турултазын көрүп, иш бүдеринде өмөликте онын ла өскөлөринин кандый эмезе салтары жеткенин түнейлештирип, бойына шүүлте чыгарары.

Предмет аайынча турулталар

- 1) Кеендиктин өскө бүдүмине көрө, литература телекейлик жүрүмди, кажы ла калыктын чүм- жанын ла онын баалап, корып турган ондомолдорун сөстин болужыла көргүзип турганын ондооры;
- 2) Бичик кычырганы- бойынын билгирин бийиктедери, Төрөли ле ондо журтаган улустар керегинде, оlorдын ижи- тожы, жүрүми, једимдери, айландыра ар- бүткен, ак- јарык, килемји, өштөжү, најылык, ак- чек ле чындык деген ондомолдорды билип алары; бичиктерди јаантайын күүнзеп кычырары;
- 3) Кычырарынын кемин онон ары бийиктеткени текши эрмек- куучыннын өзүмине камаанын јетирет, јартын айтса, литературоведениени ондомолдорун тузаланып, кееркедим, билим ле үредүнин өскө дө тексттенин үн чыгарбай эмезе тыныда кычырып ылгаары;
- 4) Кычырарынын башка- башка бүдүмдерин тузаланары (учурын ондоорго, талдап, бедреп «поисковое»); башка- башка тексттердин учурын көгүске алып, оlorдын башказын ондооры, оlor аайыча куучын өткөндө, туружып, төс геройlorдын эткен керектери, кылык- јаны аайынча бойынын шүүлтезин чыгара айдары;
- 5) Јилбиркеген тема аайынча чүмдемелди бойы бедреп, ол аайынча керектү јетирүлерди кыскачак аннотация тургузып, өскө литератураларла иштеери;
- 6) Баштамы класстарда өткөн литературоведениенин баштапкы билгирлерин тузаланып, башка- башка бүдүмдү тексттерди ылгаары: керек кандый шылтактан улам болгонын, чүмдемелдин төс учурын, текстти бөлүктерге бөлири, оlorго ат адаары, план тургузары, тил кееркедер эп- аргаларды табары, чүмдемелди куучындаары;
- 7) Башка- башка бүдүмдү тексттердин темдектерин табары (билим, кееркедим ле өскө дө үредүлү). Бичиир эрмек- куучыннын кебкрлерин билери (*жетирү*- берилгене түнейлеп, текст тургузары, *шүүлтелү*- сурак аайынча кару берери, *јурамал*- геройlorдын кылык- јанын көргүзери). Кычырган произведение аайынча бойынын күүн- санаазын бичири;

8) Кееркедим чүмдемелге учурлаган ла өскө дө тема аайынча берилген журук аайынча бойы кандый бир чүмдемел бичири.

Үренчиктердин једимдери.

3- чи класстын үренчиктеринин билгирлери:

Үренчиктер билер учурлу:

- берилген текстти үнле тынғыда чоқым- јарт кычырганда, 1 минутка 70-80 сөстөн тўшпес учурлу;
- эске үренер 10-12 чүмдемел, 2-3 прозалык чүмдемелдин үзүгин (ол того кирер: үлгерлер, алкыш сөстөр, тооломоштор, модор сөстөр, сөөктөр керегинде сөгүштер);
- чүмдемел аайынча (төс герой, чүмдемелде айдылган учурал ла о.ө.) бойынын шүүлтезин чыгара айдып;
- чүмдемелден эпитет, тўндештирү , олицетворение, угаштырулар табып
- кычырган чүмдемелдин содержаниезин учуры аайынча бөлүктөргө бөлип, план тургузып, ол аайынча кыскарта, талдап эмезе бөткүлинче куучындап;
- берилген темага эмезе жанрга, эмезе автордын чүмдемелин бойы тангынан табып кычырып;
- јурттын (городтын) эмезе школдын библиотеказынын бичиктеринен јараган бичикти бойы талдап табала, кычырып;
- кееркедим литературанан эмезе школдын бичиктеринен өскө , литератураларла (сөзликтерле, справочниктерле) тузаланып;
- кычырган произведениеге оосло журук журап;

Кандый бир журукчынын ижин берилген чүмдемелдерле тўнейлештирип, ол кандый чүмдемелге келижип турганы аайынча бойынын шүүлтезин чыгыра айдып.

Содержаниези

Бичикле таныштылары. Бичикте берилген темдектер. Бичиктин содержаниези, созлик (1ч)

Кус келип јат, келип јат... (5 ч)

Б. Суркашев «Алтын кус». Эпитет. Б. Суркашев «Кункузуктар бышкылап...» К. Э. Тепуков «Эјелу-сыйынду торт кызычак». Э. М. Палкин «Кус, кус...». Олицетворение. Ш. П. Шатинов «Јаландардын устинде..» Класста эмес кычылары К. Э. Тепуков «Теертпек ле Чертимек».

Калыктын оос чумделгези (10ч.)

Калыктын оос чумделгеzi. Алкыш состор. Соојындар. Кадын ла Бий. Чорчоктор.Тарал. Сумелу тулку. Ачап чай. Јелбеген ле Оскус-Уул. Уч карындаш. Јарым кулак. Литературалык чорчоктор. Эр оркочок — эрдин бойы. Кожондор. Кеп куучындар. Жадаган. Ийнек ле ан. Сартакпай. Калыктын оос чумделгезинин кичу жанрларынан. Кеп состор.Том состор. Модор состор.Табышкактар. Балдардын фольклорынан. Соотомолдор. Тооломош. Чололор. Оско калыктын фольклоры. Јети јашту кызычак (орус албатынын чорчоги). Куук (ненец калыктын чорчоги). Проект «Куулгазынду чорчоктор чумдейдис»

Мен кем? (13ч)

Мен кем? Тилим. С.М. Сартакова. Эне тил. Б. К. Суркашев. Алтай. Ш. П. Шатинов. Алтай. Т. Б. Шинжин. Коночы. Аргымак (кеп куучын). Чече. Г. П. Самаев. Кыдырай-Боомы. Ю. М. Кыдыев. Алмыс (кеп куучын). Кадын. К. Э. Тепуков. Карган Эне ле Бабыш. Ј. Б. Каинчин. Нени иштеерин, чыдазан? К. Э. Тепуков. Мишек ле Борбыйак. К. Ч. Толосов. Тогун (албатынын кеп куучыны). Јааннын созин јанчыкка сал. Б. У. Укачин. Ачыныш. А. Я. Ередеев. Проект «Улгузи јок одук болбос, угы јок кижии болбос».

Кыш (5 ч.)

Кышкыда. Кыйгыбыла учуртсан! К. Э. Тепуков. Айлар. Б. К. Суркашев. Аркадагы базыт. А. Я. Ередеев. Кар айланып, айланып... Ш. П. Шатинов. Быйанду кушкаш. Б. Ч. Канарин. Јаны јылдын алдында. Ю. М. Кыдыев. Јаны јылла слерди. С. М. Сартакова. Баштапкы кар. Ю. М. Кыдыев. Сыгын. А. Я. Ередеев.

Ар-буткен ле кижии (13 ч.)

Ар-буткен ле кижии. Ан-кушту Алтайыс. Ю. М. Кыдыев. Кем неле бай. Ю. М. Кыдыев. Кузукчы айу. Ю. М. Кыдыев. Боро кушкажыма. К. Э. Тепуков. Ар-буткеннин тили. А. Я. Ередеев. Туристтерге. Б. У. Укачин. Корук. Ю. М. Кыдыев. Сумелу каргаа. Ю. М. Кыдыев. Тандак. С. М.Сартакова. Уурчы корук. И. К. Сабашкин. Армакчылу алабуга. К. Д. Кошев. Алтайынын аны-кужына учурлаган сочинение бичири.

Јакшы дегени не, јаман дегени не? (5 ч)

Јакшы дегени не, јаман дегени не? Аш кылгада, кижии балада. М. В. Мундус-Эдоков. Юрастын тужи. Ю. М. Кыдыев. Беленнин кастар шыбалаганы. Б. Я. Бедюров. Табышту урок. Т. Б. Шинжин. Мекеш. И. П. Кочеев. Баштак бала. Ю.М. Кыдыев. Проект «Јакшынын јолы ачык, јаманнын јолы тыртык».

Јас (7ч.)

Јас келип јат... Б. Я. Бедюров. Айучактын тужи Б. Ч. Канарин. Арбанын чарактары (Алтай чорчок). Ырыс. К. Кулиев. Энейим. Б. К. Бурмалов. Кууктин кожоны. Т. Б. Шинжин. Эненин кожоны. Л. В. Кокышев. Адалар тужелет. Л. В. Кокышев, Олумин ле олум јенип. А. О. Адаров. Иван Тигров. Н. Богданов. Сочинение «Энемнин эрке колдоры».

Телекей ле мен (оско калыктын литературазынан) (5ч)

Аспан ла чымалы. Назым Хикмет. Себиске ле Чымалы. И. А. Крылов. Талай жаказында жажыл дуб. Сокор ак-кийик. Керога. Айдын тунде. Китахара Хакусю. Укучек. В. Беспальков. Болук аайынча ченемел иш.

Жай (6 ч)

Тынду жаландар. Т. Б. Шинжин. Жайгы кожон. К. Э. Тепуков. Энезинин чыккан куни. А. Я. Ередеев. Тайгыл. Н. Б. Бельчекова. Жыл туркунына уренгенин катап корори.

Литературалык кычырышла тематикалык пландаш

Класс: 3

Ўредүчи: Кендиенова С. А.

Ўредүлик план аайынча частардын тоозы:

Бастыра: 68 час; неделеде 2 час.

План аайынча ченелте иштер: 4

План тургузылган: Паспарта журттын орто уредулу школынын текши ўредүлү баштамы школдын программазына тайанып тургузылган

Бичик: Н. Б. Тайборина, е. А. Мегедекова, А. Ю. Янкубаева Литературалык кычырыш 3 класс/ -Горно-Алтайск, 2013

№	Темала пландаары	Частардын тоозы	Урокты откуретен план аайынча	ойи фактич.
1	Бичикле таныштырары. Бичикте берилген темдектер. Бичиктин содержаниези, созлик.	1	03.09.2024	
	Кус келип јат, келип јат... (5 ч)			
2	Б. Суркашев «Алтын кус». Эпитет.	1	06.09.2024	
3	Б. Суркашев «Кункузуктар бышкылап...»	1	10.09.2024	
4	К. Э. Тепуков «Эјелу-сыйынду торт кызычак».	1	13.09.2024	
5	Э. М. Палкин «Кус, кус...». Олицетворение. Ш. П. Шатинов «Јаландардын устинде..»	1	17.09.2024	
6	Класста эмес кычырары К. Э. Тепуков «Теертпек ле Чертимек»	1	20.09.2024	
	Калыктын оос чумделгези (10ч.)			
7	Калыктын оос чумделгези. Алкыш состор. Соојындар. Кадын ла Бий.	1	24.09.2024	
8	Чорчоктор.Тарал. Сумелу тулку. Ачап чай.	1	27.09.2024	
9	Јелбеген ле Оскус-Уул. Уч карындаш. Јарым кулак.	1	01.10. 2024	
10	Литературалык чорчоктор. Эр оркочок — эрдин бойы.	1	04.10.2024	
11	Кожондор.	1	08.10.2024	
12	Кеп куучындар. Јадаган. Ийнек ле ан. Сартакпай.	1	11.10.2024	
13	Калыктын оос чумделгезинин кичу жанрларынан. Кеп состор.Том состор. Модор состор.Табышкактар.	1	15.10.2024	

14	Балдардын фольклорынан. Соотомолдор. Тооломош. Чололор.	1	18.10.2024	
15	Оско калыктын фольклоры. Јети јашту кызычак (орус албатынын чорчоги). Куук (ненец калыктын чорчоги).	1	22.10.2024	
16	Проект «Куулгазынду чорчоктор чумдейдис»	1	25.10.2024	
	Мен кем? (13ч)			
17	Мен кем? Тилим. С.М. Сартакова. Эне тил. Б. К. Суркашев.	1	05.11.2024	
18	Алтай. Ш. П. Шатинов. Алтай. Т. Б. Шинжин. Коночы.	1	08.11.2024	
19	Аргымак (кеп куучын).	1	12.11.2024	
20	Чече. Г. П. Самаев.	1	15.11.2024	
21	Кыдырай-Боомы. Ю. М. Кыдыев.	1	19.11.2024	
22	Алмыс (кеп куучын). Кадын. К. Э. Тепуков.	1	22.11.2024	
23	Карган Эне ле Бабыш. Ј. Б. Каинчин.	1	26.11.2024	
24	Нени иштеерин, чыдазан? К. Э. Тепуков.	1	20.11.2024	
25	Мишек ле Борбыйак. К. Ч. Толосов.	1	03.12.2024	
26	Класста эмес кычырары «Тулку ле турна»	1	06.12.2024	
27	Тогун (албатынын кеп куучыны). Јааннын созин јанчыкка сал. Б. У. Укачин.	1	10.12.2024	
28	Ачыныш. А. Я. Ередеев.	1	13.12.2024	
29	Проект «Улгузи јок одук болбос, угы јок кижии болбос».	1	17.12.2024	
	Кыш (5 ч.)			
30	Кышкыда. Кыйгыбыла учуртсан! К. Э. Тепуков. Айлар. Б. К. Суркашев.	1	20.12.2024	
31	Аркадагы базыт. А. Я. Ередеев. Кар айланып, айланып... Ш. П. Шатинов.	1	24.12.2024	

32	Быйанду кушкаш. Б. Ч. Канарин Јаны жылдын алдында. Ю. М. Кыдыев.	1	27.12.2024	
33	Јаны жылла слерди. С. М. Сартакова. Баштапкы кар. Ю. М. Кыдыев.	1	14.01.2025	
34	Сыгын. А. Я. Ередеев. Ченемел иш.	1	17.01.2025	
Ар-буткен ле кижиге (13 ч.)				
35	Ар-буткен ле кижиге. Ан-кушту Алтайыс. Ю. М. Кыдыев.	1	21.01.2025	
36	Кем неле бай. Ю. М. Кыдыев.	1	24.01.2025	
37	Кузукчы айу. Ю. М. Кыдыев.	1	28.01.2025	
38	Боро кушкажыма. К. Э. Тепуков	1	31.01.2025	
39	Ар-буткеннин тили. А. Я. Ередеев.	1	04.02.2025	
40	Туристтерге. Б. У. Укачин.	1	07.02.2025	
41	Корук. Ю. М. Кыдыев.	1	11.02.2025	
42	Сумелу каргаа. Ю. М. Кыдыев.	1	14.02.2025	
43	Тандак. С. М. Сартакова.	1	18.02.2025	
44	Уурчы корук. И. К. Сабашкин	1	21.02.2025	
45	Армакчылу алабуга. К. Д. Кошев.	1	25.02.2025	
46	Класста эмес кычырары. Солонь журналдардан тындулар керегинде куучындар кычырар.	1	28.02.2025	
47	Ченемел иш. Алтайынын аны-кужына учурлаган сочинение бичири.	1	04.03.2025	
Јакшы дегени не, јаман дегени не? (5 ч)				

48	Жакшы дегени не, жаман дегени не? Аш кылгада, кижн балада. М. В. Мундус-Эдоков. Юрастын тужи. Ю. М. Кыдыев.	1	07.03.2025	
49	Беленнин кастар шыбалаганы. Б. Я. Бедюров.	1	11.03.2025	
50	Табышту урок. Т. Б. Шинжин. Мекеш. И. П. Кочеев.	1	14.03.2025	
51	Баштак бала. Ю.М. Кыдыев.	1	18.03.2025	
52	Проект «Жакшынын жолы ачык, жаманнын жолы тыртык».	1	21.03.2025	
	Жас (7ч.)			
53	Жас келип жат... Б. Я. Бедюров.	1	01.04.2025	
54	Айучактын тужи Б. Ч. Канарин.	1	04.04.2025	
55	Арбанын чарактары (Алтай чорчок). Ырыс. К. Кулиев. Энейим. Б. К. Бурмалов.	1	08.04.2025	
56	Кууктин кожоны. Т. Б. Шинжин. Эненин кожоны. Л. В. Кокышев.	1	11.04.2025	
57	Адалар тужелет. Л. В. Кокышев, Олумин ле олум женип. А. О. Адаров.	1	15.04.2025	
58	Иван Тигров. Н. Богданов.	1	18.04.2025	
59	Сочинение «Энемнин эрке колдоры»	1	22.04.2025	
	Телекей ле мен (оско калыктын литературазынан) (5ч)			
60	Аспан ла чымалы. Назым Хикмет. Себиске ле Чымалы. И. А. Крылов.	1	25.04.2025	
61	Талай жаказында жажыл дуб.	1	29.04.2025	
62	Сокор ак-кийик. Керога.	1	06.05.2025	
63	Айдын тунде. Китахара Хакусю. Укучек. В. Беспальков.	1	13.05.2025	
64	Болук аайынча ченемел иш.	1	16.05.2025	

	Жай (4 ч)			
65	Тынду јаландар. Т Б. Шинжин.	1	20.05.2025	
66	Жайгы кожон. К. Э. Тепуков. Энезинин чыккан куни. А. Я. Ередеев.	1	21.05.2025	
67	Тайгыл. Н. Б. Бельчекова.	1	22.05.2025	
68	Жыл туркунуна уренгенин катап корори. Ченемел иш.	1	23.05.2025	

Тузаланар литература

Уредучиге	Уренчикке
<ol style="list-style-type: none"> 1. Тайборина Н.Б. Литературалык кычырышла иштеер программалар (1-4 класс).- Горно-Алтайск, 2012 2. Федеральный государственный стандарт начального общего образования. – М., 2011 3. Федеральный государственный стандарт основного общего образования. – М., 2011 4. Фундаментальное ядро содержания общего образования. 5. Концепция духовно-нравственного развития и воспитания личности гражданина России. 6. Тайборина Н.Б., Тадырова А.Б. Литературалык кычырыштын урокторын откурери аайынча методика ууламжылар (үредүчиге керектү методикалык пособие). – Горно-Алтайск, 2012	Литературалык кычырыш. 3 класс

Тематикалык планды түзөдөр лист

Урокты өткүргөн ой	Уроктын темасы	Түзөдөлгөн шылтак	Түзөдөлгөн эп-арга	Директордын уреду-таскамал аайынча ордынчызыла жөптөжү

